

1841

১০০

1

۱۴۷

دستور مری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سرمدی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

www.ketab.ir

# بشنو ولی باور نکن

نقد و بررسی ضرب المثل های رایج  
غلط و تضاد آنها با سبک زندگی اسلامی

حسین اورعی مؤمنی

|                       |                                                                                                          |
|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| سرشناسه:              | اورعی مؤمنی، حسین، ۱۳۵۹                                                                                  |
| عنوان و پدید آورنده:  | بشنو ولی باور نکن، نقد و بررسی ضرب المثل های رایج غلط و تضاد آنها با سبک زندگی اسلامی / حسین اورعی مؤمنی |
| مشخصات نشر:           | قم، سرای کتاب ۱۳۹۸                                                                                       |
| مشخصات ظاهری:         | ۱۳۶ صفحه                                                                                                 |
| شابک:                 | ۹۷۸-۶۲۲-۶۵۶۷-۴۶-۶                                                                                        |
| وضعیت فهرست نویسی:    | فیا                                                                                                      |
| موضوع:                | ضرب المثل های ایرانی، فارسی - تاریخ و نقد                                                                |
| موضوع:                | ضرب المثل های فارسی - جنبه های قرآنی                                                                     |
| موضوع:                | راه و رسم زندگی (اسلام)                                                                                  |
| رده بندی کنگره:       | PIR ۳۹۹۵                                                                                                 |
| رده بندی ده کی:       | ۳۹۸/۹ فا                                                                                                 |
| شماره کتاب شناسی ملی: | ۵۶۸۰۵۲۲                                                                                                  |

### آشناسات سرای کتاب

۰۹۱۰۷۷۱۷۱۸۷

### شناسنامه

عنوان کتاب: ..... بشنو ولی باور نکن

مؤلف: ..... حسین اورعی مؤمنی

صفحه آرای: ..... سید جواد حائری

ناشر: ..... سرای کتاب

تیراژ: ..... ۵۰۰ جلد

نوبت چاپ: ..... چاپ اول / ۱۳۹۸

قیمت: ..... ۵۰۰۰ تومان

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است

## فهرست مطالب

مقدمه ..... ۱۳

### فصل اول کلیات

ضرب المثل‌های فارسی و روایات معصومین علیهم‌السلام ..... ۱۷  
مراد از ضرب المثل‌های رایج غلط چیست؟ ..... ۲۰

### فصل دوم

**ذکر مصداقی ضرب المثل‌های لطیف و علت تضاد آنها با سبک زندگی اسلامی**

۱: ضرب المثل‌ی که شایعه پراکنی و دور به شایعه را تجویز می‌کند..... ۲۵  
۱-۱ تا نباشد چیزکی مردم نگفتند چیزها..... ۲۵  
۱-۱-۱ تعریف شایعه..... ۲۶  
۱-۱-۲ نهی از شایعه پراکنی در قرآن..... ۲۶  
۱-۱-۳ نهی از اعتماد به شایعات و شایعه پراکنی در روایات..... ۲۹  
۱-۱-۴ عذاب اخروی شایعه پراکنان..... ۳۰  
۱-۱-۵ دروغگو!..... ۳۱

۲: مثل‌هایی که موجب پیش داوری و سوء ظن نسبت به دیگران می‌شود..... ۳۵

۱-۲ مشت نمونه خروار است..... ۳۵  
۱-۱-۲ سوء ظن و آثار آن در روایات..... ۳۶

- ۲-۲ عاقبت، گرگ زاده گرگ شود، گرچه با آدمی بزرگ شود..... ۴۰
- ۳: ضرب المثل‌هایی که با فرضیهٔ امر به معروف و نهی از منکر در تضاد هستند..... ۴۶
- ۱-۳ موسی به دین خود عیسی به دین خود..... ۴۶
- ۱-۳-۱ ویژگی مؤمنین و مؤمنات..... ۴۹
- ۱-۳-۲ راجحات از ضرر و خسران..... ۴۹
- ۱-۳-۳ امر به معروف و نهی از منکر در روایات..... ۵۰
- ۱-۳-۴ جانشین خدا در روی زمین..... ۵۰
- ۱-۳-۵ بهترین مردم..... ۵۱
- ۱-۳-۶ آثار ترک این واجب الهی در کلام پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله..... ۵۲
- ۲-۳ هر کسی را در قبر خودش می خوابانند..... ۵۳
- ۲-۳-۷ برداشت صحیح از این ضرب‌المثل..... ۵۶
- ۴: ضرب‌المثل‌های که با توبه پذیری خداوند منافاة دارد..... ۵۸
- ۱-۴ آب که از سر گذشت چه یک وجب و چه صد وجب..... ۵۸
- ۱-۴-۱ توبه در قرآن..... ۵۸
- ۱-۴-۲ توبه پذیری خداوند..... ۵۹
- ۱-۴-۳ توبه در روایات معصومین علیهم السلام..... ۶۱
- ۱-۴-۴ مقام توبه گر..... ۶۱
- ۱-۴-۵ قبول توبه..... ۶۲
- ۱-۴-۶ توبهٔ نصوح..... ۶۲
- ۱-۴-۷ اعتراف به گناهان..... ۶۲

۴-۱-۸ پایه‌های توبه..... ۶۳

۵: ضرب‌المثل‌های که موجب یأس و ناامیدی در انسان می‌شود..... ۶۵

۵-۱-۱ آسمان همه جا همین رنگه..... ۶۵

۵-۱-۱ تعریف یأس..... ۶۶

۵-۱-۲ یأس در منظر آیات و روایات..... ۶۶

۵-۱-۲ بالآخرین مصیبت..... ۶۷

۵-۱-۴ آثار یأس..... ۶۷

۵-۱-۸ درمان یأس..... ۶۸

۶: ضرب‌المثل‌هایی که با روحیه‌ی گذشت و بخشش در تضاد است..... ۷۰

۶-۱: پاسخ کلوخ انداز سنگ است..... ۷۰

۶-۱-۱ عفو و گذشت در آیات و روایات..... ۷۱

۶-۱-۲ اهمیت عفو و بخشش..... ۷۱

۶-۱-۳ عفو دستور پروردگار..... ۷۱

۶-۱-۴ عفو و گذشت در رأس ارزش‌ها..... ۷۲

۶-۱-۵ صفت پروردگار..... ۷۲

۶-۱-۶ پاسخ به یک سؤال..... ۷۲

۶-۱-۷ راه‌های تحصیل عفو و دوری از کینه..... ۷۳

۶-۱-۸ آثار عفو و گذشت..... ۸۰

۶-۱-۹ کاربرد صحیح این ضرب‌المثل..... ۸۴

۷: ضرب‌المثل‌هایی که موجب بی‌تفاوتی و کوچک شمردن واجبات و

محرمات می‌شود..... ۸۵

- ۷-۱ عبادت به جزء خدمت خلق نیست..... ۸۵
- ۷-۲ یک شب هزار شب نمیشه!..... ۸۹
- ۷-۳ دکتر محرمه!..... ۹۱
- ۷-۴ دلت پاک باشد!..... ۹۵
- ۷-۳-۱ اعمال انسان تجلی نیت‌های اوست..... ۹۶
- ۷-۳-۲ معنای صحیح دل پاک بودن..... ۹۶
- ۷-۳-۳ عامل سعادت انسان..... ۹۷
- ۷-۴-۲ هر دوست‌داری، مطیع محبوب خویش است..... ۹۸
- ۸: ضرب المثلی که با فردنگ ایثار و فداکاری منافات دارد..... ۹۹**
- ۸-۱ چراغی که به خانه رواست به مسجد حرام است..... ۹۹
- ۸-۱-۱ معنای ایثار..... ۱۰۰
- ۸-۱-۲ ایثار اهل بیت علیهم‌السلام در قرآن..... ۱۰۰
- ۸-۱-۳ ایثار نشانه بزرگواری..... ۱۰۶
- ۸-۱-۴ برخورد ایثار گرانه..... ۱۰۶
- ۹: ضرب المثلی که روحیه‌ی خودخواهی را در انسان تقویت می‌کند..... ۱۰۸**
- ۹-۱ دیگری که برای من نجوشه سر سگ توش بجوشه..... ۱۰۸
- ۹-۱-۱ خیرخواهی در منابع دینی..... ۱۰۹
- ۱۰: ضرب المثلی که بجای دعوت به حق انسان را به پیروی از جماعت تشویق می‌کند..... ۱۱۵**
- ۱۰-۱ خواهی نشوی رسوا هم‌رنگ جماعت شو..... ۱۱۵
- ۱۱۵ نظر قرآن درباره اکثریت.....

- اکثریت از نظر آمار و تاریخ..... ۱۱۸
- سختی دین داری در آخرت..... ۱۱۹
- رضایت خداوند یا مردم؟..... ۱۲۰
- امام خمینی(ره) و کسب رضایت الهی..... ۱۲۲
- رضایت امام زمان یا مردم؟..... ۱۲۲
- کسب رضایت همه مردم محال است..... ۱۲۳
- داستان لقمان و پسرش..... ۱۲۴
- آیا عزت و آبرو در همرنگ شدن با جماعت است؟..... ۱۲۵
- منابع:..... ۱۲۹

سپاس و ستایش خدای را که آثار قدرت او بر چهره روز  
روشن تابان است؛ و انوار حکمت او در دل شب تار، دُرّ  
افسان. امیدگاری که خویشان را به ما شناساند و درهای  
علم را بر ما گشود و عمری و فرصتی عطا فرمود تا بدان،  
بنده ضعیف خمیش، در طریق علم و معرفت بیازماید.  
این ره آورد نافع را به ساحت مقدس امیرالمؤمنین و  
فاطمه زهرا علیهما السلام و به وجود نازنین منجی عالم بشریت  
بقیه الله الاعظم تقدیم می‌کنم.

## مقدمه

سعادت و شقاوت انسان در گروهی عقائد و اعمال وی می‌باشد و اعمال و رفتار انسانها بستگی به نوع فکر و جهان بینی آنها دارد. عوامل مختلفی در شکل گیری فکر و باور انسان دخالت دارد. یکی از این عوامل تبلیغات است.

تبلیغات روشهای متنوع و مختلفی دارد یکی از این روشها تکرار است. یعنی تکرار زیاد خوب یا بد بودن چیزی. حتی اگر هیچ برهان و استدلالی برای آن آورده نشود موجب ایجاد ذهنیت مثبت یا منفی نسبت به آن چیز می‌شود.

مطلب فوق در مورد ضرب المثل‌های رایج و پرتکرار هم صادق است و بر اثر کثرت تکرار، مضمون این ضرب المثلها در ذهن انسان به صورت یک باور واعتقاد در می‌آید.

بنابراین ضرب المثلها تأثیر زیادی در سبک زندگی انسان دارند.

اگر ضرب المثل‌های رایج و متعارف همسو با معارف اسلامی و باورهای دینی باشد باعث تقویت ارزشهای دینی در جامعه می‌شود.

و اگر مخالف با معارف اسلامی و ارزشهای دینی باشد موجب ترویج باورهای غلط در اجتماع می‌شود. بسیاری از اشخاص افعال و رفتار اشتباهی انجام می‌دهند که منشأ آن ضرب المثل غلط است که در ذهنشان بر اثر کثرت تکرار به عنوان یک اصل مسلم و قطعی در آمده و با کمی تأمل و بررسی مشخص می‌شود که این ضرب المثل نه تنها پشتوانه‌ی دینی ندارد بلکه با فرهنگ اسلامی منافات دارد و بکار گیری آنها در زندگی مانع بزرگی برای تحقق سبک زندگی اسلامی می‌شود.

از باب مثال جامعه‌ای که قرار است طبق آموزه های اسلام حرکت کند، افراد آن باید نسبت به یکدیگر خیر خواه باشند و یکی از مصادیق خیر خواهی امر به معروف و نهی از منکر است.

ولی اگر ما به استناد این ضرب المثل که «عیسی به دین خود موسی به دین خود» و یا «هرکسی را در قبر خودش می خوابانند» نسبت به اعمال یکدیگر بی تفاوت شدیم و تذکر به دیگران را ترک کردیم یا تذکر آنها را دخالت در کار خود دانستیم به جای فرهنگ اسلامی «المؤمن مرآة المؤمن» فرهنگ غیر اسلامی «به من چه» و «به تو چه» رواج پیدا می کند و در سایه شهرم این فرهنگ غلط ارزشهایی مثل امر به معروف و نهی از منکر، نصیحت و خیر خواهی فراموش خواهد شد و به تبع آن در جامعه منکرات زیاد و از کارهای معروف کاسته خواهد شد.

بنابر این وقتی اعتقاد و التزام به یک ضرب المثل می تواند این همه آثار سوء به دنبال داشته باشد و مانع حرکت جامعه به سوی تکامل باشد بر هر انسان عاقلی واجب است روی هر سخنی که می شنود تفکر نماید. اگر مطابق با آموزه های اسلامی است آن را بپذیرد و طبق آن عمل کند و الا آن را کنار بگذارد و لو اینکه سخن مشهوری باشد که عده زیادی به آن عمل می کنند.